

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W LATACH 2015 i 2016 „PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2013 – 2016”**

Program opieki nad zabytkami województwa Lubuskiego na lata 2013 – 2016 został opracowany na podstawie art. 87 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.). Wymienione przepisy zobowiązują Zarząd Województwa do sporządzenia, a Sejmik Województwa do przyjęcia wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami obejmującego okres czterech lat. Zgodnie z art. 87 ust. 5 ww. ustawy, z realizacji Programu sporządza się co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia się sejmikowi województwa.

Ogólnym celem tego dokumentu, stanowiącego realizację wymienionego ustawowego obowiązku samorządu Województwa Lubuskiego, jest ułatwienie działań zapobiegających procesom degradacji lubuskich zabytków oraz działań służących poprawie stanu ich zachowania. Działania te służą mają zabezpieczeniu i rewitalizacji materialnego dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego, a przez to umożliwieniu jego wykorzystania na potrzeby rozwoju turystyki i szerokiej promocji regionu.

Program opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013 – 2016 zawiera ogólną specjalistyczną analizę obecnego stanu substancji zabytkowej na obszarze województwa lubuskiego oraz określa, przy uwzględnieniu specyfiki regionu, najważniejsze cele w zakresie opieki nad zabytkami na obszarze województwa lubuskiego wraz z możliwymi metodami ich osiągnięcia.

Program został sporządzony przez kompetentny i doświadczony podmiot zewnętrzny wyłoniony w drodze formalnej procedury, zgodnie z wymogiem ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uzyskał pozytywną opinię Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dokument po przyjęciu w dniu 15 kwietnia 2013 roku przez Sejmik Województwa Lubuskiego został przekazany podmiotom samorządowym, edukacyjnym i społecznym w województwie lubuskim celem upowszechnienia, a także udostępniony na stronie internetowej: www.lubuskie.pl.

Podstawowe narzędzie realizacji przez Samorząd Województwa Lubuskiego zapisów Programu stanowiły dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie województwa lubuskiego. W latach sprawozdawczych Sejmik Województwa Lubuskiego udzielił po raz siódmy i ósmy w historii Województwa Lubuskiego tego rodzaju dotacji. Zostały one przeznaczone przede wszystkim na renowację zabytkowych obiektów sakralnych w różnych miejscowościach regionu.

Przedstawione sprawozdanie stanowi zbiorczą informację o formach ochrony zabytków materialnych i niematerialnych w województwie lubuskim. Sprawozdanie stanowi zwięzłą charakterystykę

poszczególnych zapisów Programu ujętych w kontekście najważniejszych przykładów jego realizacji w okresie sprawozdawczym realizowanych przez samorząd województwa lubuskiego oraz podległe mu jednostki kultury, przez lokalne samorządy województwa lubuskiego oraz przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Cel strategiczny: OCHRONA ORAZ KSZTAŁTOWANIE KLIMATU POWSZECHNEGO ZROZUMIENIA WARTOŚCI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W ASPEKCIE MATERIALNYM I NIEMATERIALNYM, JAKO CZYNNIKA ROZWOJOWEGO W WYMIARZE SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM

Priorytet I. Ochrona i kształtowanie zasobów dziedzictwa kulturowego w województwie lubuskim

Na mocy przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do zadań samorządów lokalnych, posiadających tytuł prawny do zabytku należy obowiązek sprawowania opieki nad takim zabytkiem. W zakresie sprawowania opieki mieści się finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych zabytków ruchomych i nieruchomych, rewitalizacja obiektów i zespołów zabytkowych oraz stwarzanie ewidencji zabytków i programów opieki nad zabytkami na poziomie lokalnym. Wojewódzki program opieki nad zabytkami jest materiałem wyznaczającym pewne kierunki i tendencje działań wyprowadzonych z ogólnej wizji rozwoju regionu. Zgodnie z powyższym jedną z intencji Programu było założenie, że ułatwi on powstawanie analogicznych dokumentów na poziomie lokalnym - tworzonych przez samorządy lubuskich miast, gmin i powiatów. Posiadanie ewidencji zabytków własnych przedstawiły niemal wszystkie samorządy, jednak gminne lub powiatowe programy opieki nad zabytkami nie zostały jeszcze uchwalone przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego..

Ochrona i kształtowanie zasobów dziedzictwa kulturowego w województwie lubuskim realizowana jest głównie poprzez finansowanie oraz współfinansowanie działań bezpośrednich w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. W 2009 roku po raz pierwszy w historii Województwa Lubuskiego Sejmik Województwa udzielił na wniosek Zarządu Województwa dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie województwa lubuskiego. System udzielania dotacji na powyższe prace stanowi podstawowy, bezpośredni mechanizm realizacji przez Samorząd Województwa Lubuskiego zapisów *Programu opieki nad zabytkami województwa lubuskiego*.

Bezpośrednio Województwo Lubuskie na ww. przeznaczyło w latach 2015 - 2016 łączną kwotę 2.000.000,00 zł. Kwota dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego przyznanych na przedmiotowy cel w 2015 roku wyniosła 1.000.000 zł, z czego wykorzystano 980.438 zł. (z wykorzystania przyznanej dotacji zrezygnowała Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła w Kostrzynie

nad Odra). Natomiast w 2016 roku z puli 1.000.000 zł wykorzystano 988,000zł (Parafia pw. NMP Matki Kościoła w Dąbroszynie nie wykorzystwała dotacji w 100%). Szczegółowe wykazy dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa lubuskiego przyznanych przez Sejmik Województwa Lubuskiego w 2015 i 2016 roku stanowi załącznik nr 1 i 2 do niniejszego sprawozdania.

Istotnym czynnikiem wzrostu atrakcyjności województwa jest dążenie do zachowania i efektywnego wykorzystania zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego, będącego świadectwem tożsamości regionalnej. Zasoby historyczno-kulturowe stanowią niewątpliwie o potencjale Województwa Lubuskiego. Jakość infrastruktury związanej z kulturą oraz dziedzictwem kulturowym nie pozwala w pełni wykorzystać posiadanych zasobów. Stan techniczny wielu zabytków oraz innych obiektów kultury ulega stalemu pogorszeniu, co utrudnia ich właściwe wykorzystanie oraz promocję walorów historycznych i turystycznych.

W 2016 roku instytucje, dla których organizatorem jest Województwo Lubuskie, zaplanowały wiele inwestycji mających na celu rewitalizację oraz remonty swoich zabytkowych siedzib. Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wlkp. rozpoczął zadanie pn. „Rewitalizacja Teatru im. J. Osterwy w Gorzowie Wlkp. – etap IV. Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze rozpoczęło starania o realizację dwóch projektów: „Przebudowa i remont budynku willowego Regionalnego centrum Animacji Kultury” oraz „Rozbudowa, nadbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynków Regionalnego Centrum Animacji Kultury wraz z zagospodarowaniem terenu”. Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp. opracowało projekt „Kompleksowy remont i rewitalizacja obiektów i otoczenia Zagrody Młyńskiej w Bogdańcu w celu stworzenia nowoczesnej przestrzeni wystawienniczej i magazynowej oraz poszerzenia oferty kulturalnej, edukacyjnej i społecznej”. Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze przystąpiło do procedury aplikacyjnej do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w celu pozyskania środków finansowych na realizację zadania pn. „Rozbudowa i modernizacja Muzeum Ziemi Lubuskiej”.

W ramach zaplanowanych w 2016 roku konkursów Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Osi Priorytetowej 4 – Środowisko i kultura dla Działania 4.4 Zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego, Poddziałanie 4.4.2 Zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego, przewidziano wsparcie działań, mających na celu ochronę i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury. Dofinansowanie otrzymają inwestycje w zakresie poprawy stanu technicznego obiektów, zespołów zabytków i zasobów kultury. Szczególne znaczenie w realizacji przedsięwzięć konkursowych miały projekty polegające na ochronie posiadanego dziedzictwa i jego zachowaniu dla przyszłych pokoleń, jak również polegające na zabezpieczeniu obiektów przed dewastacją i zniszczeniem.

W związku z ogłoszonym w lipcu 2016 roku przez Ministerstwo Rozwoju, wspólnie z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego naborem, Zarząd Województwa Lubuskiego zarekomendował 15 przedsięwzięć z obszaru kultury do wpisania do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Lubuskiego. Akceptację MKiDN uzyskało 6 lubuskich projektów: *Dziedzictwo sakralne Dolnej Warty, Piastowskie dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim, Renowacja średniowiecznych murów obronnych wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych w Strzelcach Krajeńskich, Rozbudowa i modernizacja Muzeum Ziemi Lubuskiej, Modernizacja Lubuskiego Teatru im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze, Kompleksowy remont zespołu poaugustiańskiego w Żaganiu – etap I*. Umieszczenie tych przedsięwzięć w Kontrakcie Terytorialnym wiązało się z uzyskaniem preferencji przy naborze w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i środowisko, działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

Z informacji pozyskanych od lubuskich samorządów wynika, iż w latach 2015 - 2016 na zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania Miasto Zielona Góra przeznaczyło dotacje w wysokości 1.190.000,00 w 2015 roku i 2.554.233,65 zł w 2016 roku. Dzięki dotacjom celowym dokonano m.in. renowacji wielu miejskich kamienic, remontów kościołów: p.w. M.B. Częstochowskiej w Zatoniu, p.w. Św. Antoniego w Jarogniewicach.

W latach 2015-2016 sporządzono projekty przebudowy terenu przy Filharmonii Zielonogórskiej oraz placu Matejki wraz z połączeniem tego obszaru z rewitalizacją Teatru Lubuskiego. Od 2015 roku funkcjonuje „Centrum Przyrodnicze” zlokalizowane w zabytkowych zakładach tekstylnych przy ul. Gen. J. Dąbrowskiego. Podjęto działania zmierzające do wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów kulturowych.

Z budżetu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego systematycznie przeznaczane były dotacje celowe na zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania. Na prace konserwatorskie, prace restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa lubuskiego, położonych w granicach administracyjnych miasta Gorzowa Wlkp. przeznaczyło w 2015 roku kwotę 196.082,52 zł, dofinansowując prace remontowe gorzowskich kamienic. W roku 2016 roku dofinansowanie wyniosło 380.000,00 zł, również na remonty kamienic.

Powiat Nowosolski podjął działania remontowe i rewitalizacyjne dawnego Zboru Braci Morawskich w Nowej Soli.

Powiat Międzyrzecki dofinansował prace konserwatorsko – remontowe związane z remontem siedziby Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego w Międzyrzeczu naprawą murów obwodowych wewnętrznych i zewnętrznych piastowskiego zamku (XV –XVI w.) w Międzyrzeczu oraz rozpoczęto prace w kościele gotyckim p.w. św. Jana Chrzciciela w Międzyrzeczu. W 2016 roku został

wykonany pierwszy etap prac konserwatorskich przy zabytkowych organach piszczałkowych w kościele poewangelickim z 1834 roku.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dofinansowywanie zadań z zakresu renowacji i konserwacji zabytków architektury województwa lubuskiego prace kontynuował Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków, który 2015 roku udzielił 12 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach nieruchomości na łączną kwotę 199 829,98 zł oraz 11 dotacji na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkach ruchomych na kwotę 215 170,00 zł. Natomiast w 2016 roku udzielił 16 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach nieruchomości na łączną kwotę 196 724,68 zł oraz 19 dotacji na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkach ruchomych na kwotę 219 384,53 zł. W dniu 18 sierpnia 2015 roku z inicjatywy Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków odbyły się Lubuskie Spotkania z Zabytkami, które umożliwiły uczestnikom zapoznanie się z pracami prowadzonymi w ostatnich latach w pałacu w Broniszowie, zorganizowano tam również kolejny „Photoday”, na który zaproszono wszystkich zainteresowanych zwiedzaniem i fotografowaniem zabytku.

Samorzędy korzystały również z dofinansowań z dostępnych programów transgranicznych oraz ministerialnych. Na przykład Miasto Kostrzyn nad Odrą otrzymało dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Brandenburgia 2007-2013. Zadanie obejmowało opracowanie dokumentacji wykonawczej do projektu Rewitalizacja Bastionu Król Twierdzy Kostrzyn nad Odrą. W 2016 roku Gmina Jasień z Funduszy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wykonała remont wieży kościoła pw. Matki Bożej Różańcowej w Jasieniu. W tym samym roku został złożony wspólny wniosek (Żary-Lubsko-Brody-Forst) do programu współpracy INTERREG VA BRANDENBURGIA-POLSKA 2014-2020 o dofinansowanie przebudowy dróg wraz z infrastrukturą techniczną na terenie wpisanym do rejestru zabytków.

Priorytet II. Rozwój badań naukowych, w tym działania na rzecz współpracy instytucjonalnej i społecznej w zakresie dziedzictwa

W okresie sprawozdawczym badania związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego kontynuowały wojewódzkie instytucje kultury, w szczególności Muzea i Biblioteki oraz Regionalne Centrum Animacji Kultury. Powyższemu działaniu towarzyszyły liczne publikacje.

Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp. prowadziło prace badawcze i naukowe w dziedzinach: archeologii, etnografii, sztuki, historii, numizmatyki oraz techniki i militariów, następnie opracowywało wyniki prac w ww. dziedzinach, czego efektem jest np. publikacja „Landsberg (Warthe) 1928 Verwaltungsbericht des Magistrats Landsberg (Warthe)”. Publikacją „Artyści Mówią” podsumowano cykl edukacyjny SZTUKA-ARTYSTA-DZIEŁO 2011-2014. Wydano również katalog „Secesyjne rzemiosło artystyczne w kolekcji Muzeum Lubuskiego im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim”.

Muzeum przeprowadzało cykle wykładów naukowych „Gorzowskie konwersatoria muzealne – prawdy i mity historyczne”. W ramach *Europejskich Dni Dziedzictwa* zorganizowano sesje na których zaprezentowano wykłady i referaty: w 2015 roku na temat utraconego dziedzictwa „*Dzieje spuścizny kulturowej Gorzowa Wielkopolskiego i regionu*”, a w 2016 roku temat przewodni brzmiał: „*Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki*”.

Wśród różnorodnej tematyki badawczej Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze w latach 2015-2016 znalazły się prace badawcze obrazujące czynniki i elementy kształtujące proces budowy tożsamości kulturowej Zielonej Góry i regionu lubuskiego po II wojnie światowej. W 2016 roku instytucja wzięła udział w międzynarodowym projekcie „*In Between? W poszukiwaniu lokalnych historii na pograniczach Europy*”. Ten projekt edukacyjny był realizowany wspólnie z Instytutem Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność.

Muzeum Etnograficzne w Zielonej Górze z/s w Ochli w ramach realizacji prac badawczych i naukowych prowadziło penetrację terenu pod względem wyszukiwania i pozyskiwania muzealiów. Przedmiotem badań były tradycje pszczelarskie i winiarskie w regionie lubuskim, tradycje reemigrantów z Bukowiny, stroje ludowe huculskie, lwowskie i łemkowskie. Prowadzono badania terenowe dotyczące twórców nieprofesjonalnych (J. Papina, M. Szewc, G. Lisiewicz) i profesjonalnych (E.J. Kosminska), twórców rękodzieła. Prowadzono m.in. prace badawcze w terenie: Łęczycy, Malcie, Policku. ”

W 2015 roku muzeum we współpracy z MKiDN oraz Fundacją „Szansa dla Niewidomych” wydało II tomową publikację w druku brajlowskim i czarnodruku: „*Muzeum oczyma niewidomego*”. Ponadto w okresie sprawozdawczym publikowano artykuły, wydawano informatory do wystaw czasowych oraz przewodniki po muzeum, np. „*Dom i zagroda – tradycja i współczesność*”.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wlkp. organizowała sesje naukowe związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Do najważniejszych niewątpliwie należały wspólne sesje naukowe z partnerem niemieckim (Stiftung Haus Brandenburg w Fürstenwalde) „*Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie*”, a także polsko-niemiecka konferencja naukowa pn. „*25 lat wspólnych badań nad pograniczem polsko-niemieckim*”. Na stronie internetowej instytucji funkcjonuje *Lubuska Bibliografia Regionalna*, tworzona w systemie PROLIB.

W 2015 roku Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze wspólnie z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp. zorganizowała konferencję naukową pt.: „*Kultura na łamach prasy Ziem Zachodnich po 1945 roku*”. Celem konferencji było zaprezentowanie zagadnień związanych z kulturą Ziem Zachodnich po 1945 roku. W ramach działalności wydawniczej nakładem wydawnictwa WiMBP Pro Libris ukazały się następujące publikacje: Robert Rudiak „*Ruch literacki na środkowym Nadodrzu w XX i XXI wieku*”, „*Życie literackie na Ziemi Lubuskiej w latach 1945-2000*”, , Helena Zadrejko „*Uroki Kresów*” oraz „*Stowarzyszenie*

Pionierów Zielonej Góry – wspomnienia i dokumenty”.

Regionalne Centrum Kultury w Zielonej Górze w latach 2015- 2016 kontynuowało prace związane z powołaniem w 2013 roku pilotażowego projektu, którego głównym celem jest monitorowanie systemu kultury w ujęciu regionalnym oraz budowanie systemu informacji o kulturze, tworzenie sieci lubuskich zjawisk kulturotwórczych, a także wspieranie wartościowych oddolnych inicjatyw kulturalnych. W roku 2016 miała miejsce ewaluacja zadania Międzynarodowy festiwal Folkloru Oblicza Tradycji, której celem było poznanie profilu wydarzenia.

Samorzady lokalne również wspierały w latach sprawozdawczych promocję dziedzictwa kulturowego swojego regionu m. in. poprzez organizację konferencji tematycznych oraz zlecenie wydawnictw naukowo – popularnych i biuletynów prezentujących historie obiektów zabytkowych z obszarów poszczególnych miast, gmin i powiatów.

Taką inicjatywą wykazało się między innymi Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu, które w 2016 roku wraz ze Stowarzyszeniem Regionalistów *Środkowe Nadodrze* i Gminnym Ośrodkiem Kultury w Pszczewie, po raz trzynasty zorganizowało sesję historyczną związaną z dziejami Ziemi Międzyrzeckiej w przeszłości. Sesji towarzyszyło wydanie publikacji „Ziemia Międzyrzecka w Przeszłości”, tom XIII i XIV pod redakcją naukową Agnieszki Indyckiej i dr. hab. Marcelego Tureczka.

W zakresie dokumentacji dziedzictwa kulturowego, w 2016 roku Powiat Nowosolski współfinansował publikację Uniwersytetu Zielonogórskiego „Epoka przemysłowa w południowej części województwa lubuskiego”.

Urząd Miejski w Strzelcach Krajeńskich w 2016 roku zorganizował konferencję naukową i promocję publikacji „Strzelce Krajeńskie, studia i szkice historyczne”. Wydano „Lubuskie Spotkania z Zabytkami”.

W 2015 roku Lubuski Wojewódzki Konserwator wydał t. 12 Lubuskich Materiałów Konserwatorskich, natomiast w 2016 r. - t. 13 Lubuskich Materiałów Konserwatorskich. Ponadto w 2015 roku wydano publikację *Barokowi malarze i rzeźbiarze w dawnym opactwie Augustianów w Żaganiu* pod red. Andrzej Kozieł, Artur Kolbiarz, Marek Kwaśny, Małgorzata Macura, Adam Szeląg, a w 2016 r. dodrukowano kolejne egzemplarze publikacji.

W 2015 roku Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków zlecił badania konserwatorskie: we wnętrzu kościoła w Iłowej, we wnętrzu pałacu w Trzebiechowie, badania konserwatorskie zamku w Kożuchowie, we wnętrzu kościoła św. Marcina w Skibicach, we wnętrzu zakrystii kościoła konkatedralnego pw. św. Jadwigi w Zielonej Górze, we wnętrzu kaplicy w Siedlisku, elewacji i wnętrza klatki schodowej kamienicy przy ul. Osadników Wojskowych 52-53 w Żarach, iluzjonistycznego okna elewacji pałacu w Bojadłach, elewacji budynku przy ul. Świerczewskiego 9 w Szprotawie, ponadto – badania architektoniczne wieży fary w Kożuchowie, badania piwnic ratusza w Kargowej, badania architektoniczne zamku w Świebodzinie, sondażowe badania wykopaliskowe na dziedzińcu zamku

w Kożuchowie, sondażowe badania archeologiczne na cmentarzu przy kościele pw. Nawiedzenia NMP w Żaganiu, badania archeologiczne wczesnośredniowiecznego centrum osadniczego w Lubniewicach.

W 2016 roku Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków zlecił badania konserwatorskie we wnętrzu kościoła w Mirocinie Górnym, ratusza w Nowej Soli, dawnej szkoły katolickiej przy pl. Kościelnym w Szprotawie, wnętrza kościoła w Siedlnicy, wnętrza kościoła w Lubanicach, wnętrza kościoła w Jabłonowie, wnętrza kościoła w Starosiedlu, wnętrza kościoła we Wrzesinach, wnętrza kościoła w Dłużku, kaplicy Lubikowskiej w Rokitnie, kościoła w Marwicach, wnętrza kościoła w Jędrzychowicach, wnętrza kościoła w Pałcku. Ponadto - badania archeologiczne wczesnośredniowiecznego centrum osadniczego w Chycinie, badania sondażowe na terenie dawnej siedziby biskupów lubuskich w Górzycy, sondażowe badania archeologiczne w zamku w Żarach, sondażowe badania archeologiczne w kościele parafialnym pw. św. Jadwigi w Krośnie Odrzańskim, badania archeologiczne reliktyw wieży rycerskiej w Lubrzy, badania GPR: w kościele w Nietkowie, w kościele farnym w Kożuchowie, w kościele farnym w Żarach oraz badania architektoniczne w kościele parafialnym pw. NSPJ w Żarach.

W 2015 roku z inicjatywy Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zorganizowano Lubuskie Spotkania z Zabytkami w pałacu w Broniszowie, w Kołczynie (ich celem było przybliżenie zabytków i problematyki ich ochrony na terenach łęgów nadwarciańskich, w tym Kołczyna, Rudnej i Maszkowa), na zamku w Siedlisku (w ramach mającego już kilkuletnią tradycję Święta Bzów), na zamku w Krośnie Odrzańskim.

W 2016 roku zorganizowano Lubuskie Spotkania z Zabytkami w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wlkp. (wykład Pana prof. Wojciecha Chudziaka z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pt. Archeologia wysp na Ziemi Lubuskiej), w Żarach (promocja najnowszej publikacji o zamku i pałacu w Żarach, która wydana została w ramach polsko-niemieckiej serii „Zamki i ogrody Nowej Marchii”), w Strzeleckim Ośrodku Kultury w Strzelcach Krajeńskich (połączone z promocją najnowszej publikacji o pałacu w Tucznie, która wydana została w ramach polsko-niemieckiej serii „Zamki i ogrody Nowej Marchii”).

Priorytet III. Ochrona wartości niematerialnych, w tym kreowanie tożsamości oraz identyfikacji z dziedzictwem

W ochronę wartości niematerialnych zaangażowane są instytucje oraz samorządy każdego szczebla. Przybiera to formę wspierania rozwoju lokalnych tradycji poprzez organizację lub

współorganizację wydarzeń kulturalnych. Powyższe działania mają na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego, ale również budowanie lokalnej tożsamości i identyfikacji z dziedzictwem kulturowym regionu.

Samorząd województwa lubuskiego w okresie sprawozdawczym wsparł finansowo wiele działań związanych tematycznie z zachowaniem dziedzictwa, w tym: wydanie I tomu rocznika „Ziemia Lubuska”, SMMOK – Sekrety Mojej Małej Ojczyzny Kochanej, udział Zespołu Tańca Ludowego „Mali Gorzowiaczy” w międzynarodowych festiwalach folklorystycznych w Portugalii i Tajwanie, XXIII Regionalne Spotkania Wykonawców Piosenki Kresowej „KRESOVIANA 2015”, VIII i IX Prezentacje Kultury Polaków z Kresów Wschodnich i Bukowiny, „Ziemia Lubuska pędzlem malowana”, V Festiwal Chóralny w Sławie „Lubuskie święto Pieśni”, Reprezentowanie województwa lubuskiego na XX Festiwalu Współczesnej Kultury Ludowej im. Jana Iwaszczyzna w Kamieniu Pomorskim, Święto Bzów 2015 i 2016, XVIII Ogólnopolski Festiwal Polszczyzny i Pieśni Kresowej „Wielkie Bałakanie 2016”.

W maju 2015 roku po raz pierwszy Starostwo Powiatowe w Żaganiu zorganizowało imprezę „Powiatowy Folk Festiwal. Muzyczna mozaika powiatu żagańskiego”, którego głównym założeniem było propagowanie dziedzictwa kulturowego wsi wchodzących w skład powiatu żagańskiego. Ponadto, niemiecki powiat Obersprewalad-Lausitz od kilku lat zaprasza Powiat do wzięcia udziału w międzynarodowej imprezie artystycznej „Folklorelawine”.

Instytucje kultury, dla których organizatorem są samorządy, zgodnie ze swoją działalnością statutową, w ramach wspierania regionalnych tradycji realizowały poniższe inicjatywy.

W listopadzie 2015 roku Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze podpisało Porozumienie Festiwalu Folklorystycznych Polski Zachodniej, mające na celu ożywienie formuły festiwalu folklorystycznych Polski Zachodniej i wytyczenie dla nich nowych dróg rozwoju na rzecz popularyzacji niematerialnego dziedzictwa kulturowego. W roku 2016 uruchomiono stronę internetową Porozumienia i przygotowano materiały promocyjne.

Regionalne Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze realizowało program Kultura Ludowa zakładający ochronę dziedzictwa kulturowego, a przede wszystkim polskiego folkloru, opierając się na realizacji działań promujących bogactwo kulturowe i różnorodność kulturową naszego regionu.

W ramach programu instytucja była organizatorem bądź współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu Folkloru – OBLICZA TRADYCJI, Prezentacji Kultury Polaków z Kresów Wschodnich i Bukowiny – PRZYSTANEK KRESY, a także VII Wielkanocnego Konkursu na Wypieki Ludowe i Plastykę Obrzędową (przy współpracy Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Iłowej), XX Regionalnego Przeglądu Dorobku Kulturalnego Społeczności Lokalnych „Pejzaż muzyką malowany” (przy współpracy Gminnego Centrum Kultury w Gościeszowicach), XIX Festiwalu Zespołów Śpiewaczych „Szparagowe Żniwa” (przy współpracy Urzędu Miasta i Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Trzcielcu), XXIII i XXIV Ogólnopolskiego Festiwalu Grup Śpiewaczych „Ziemia i Pieśń” (przy współpracy Szprotawskiego

Domu Kultury), XVII i XVIII Lubuskiego Święta Plonów (przy współpracy z Międzyrzeczem i Strzelcami Krajeńskimi), XVII i XVIII Festiwalu Polszczyzny i Pieśni Kresowej „Wielkie Bałakanie” (przy współpracy z gminami Szprotawa i Żary), VIII Prezentacji Kultury Polaków z Kresów Wschodnich i Bukowiny, realizowanych w Kożuchowie, Szprotawie i w Zielonej Górze.

Muzeum Etnograficzne w Zielonej Górze z/s w Ochli przygotowało cykle zajęć tematycznie związanych z kalendarzem obrzędowym oraz aktywnością agrarno – gospodarczą, rękodzielniczą i sztuką ludową. W ramach działalności wystawienniczej, Muzeum Etnograficzne zorganizowało wystawy dotyczące m.in.: świątecznych wystrojów chat i obiektów (wielkopolski, bukowiński i tarnopolski bożonarodzeniowy i wielkanocny wystrój), wystawy o charakterze kolekcjonerskim. Misją Muzeum jest organizowanie wystaw prezentujących dziedzictwo kulturowe mieszkańców regionu Lubuskiego, nawiązujących do kultury wsi w XIX i XX wieku. Towarzyszyły temu następujące wystawy: „Skrzynie i kufry. Skąd i dokąd...”, „Człowiek i las”, „Strój i gest w kulturze”, „Przydomowa pasieka pszczelarska”, „Świąteczne wystroje chat i obiektów zgodnie z kalendarzem rolnym i kościelnym”, „Wycinanka ludowa do bajek Andersena i braci Grimm Eriki Schirmer”, „Maglownice ręczne i magle mechaniczne”, „Twórcy nieznani – Hanna Najdowska – rzeźba i Henryk Brychcy – malarstwo”, „Kaczka z wałeczkiem”.

Budowaniu lokalnej tożsamości sprzyjały również imprezy plenerowe oraz festyny, co stanowi ważną dziedzinę działalności Muzeum Etnograficznego. Jak co roku cieszyły się one wielkim zainteresowaniem. Najważniejsze z nich to: „Kaziuki”, „XIX Ginaące zawody i umiejętności”, „Wesele Bukowińskie”, „Święto miodu”, „Dobre, smaczne, bo lubuskie”, promujące produkty województwa, „U progu jesieni”, „Winobranie w Skansenie” oraz „Idą święta”.

Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze w ramach działalności ekspozycyjnej zorganizowało wystawy z zakresu sztuki dawnej: „Przedstawienia rezurekcyjne w rzeźbie ze zbiorów Działu Sztuki Dawnej”, „Wilhelm Blanke (1873-1936)”, „Malarz z Kargowej” ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie. Ponadto ekspozycje stałe takie jak Muzeum Wina, Muzeum dawnych Tortur, Galeria Witraży Marii Powalisz-Bardońskiej, Sala Zegarowa, Galeria Piastowskich Książąt Śląska Lubuskiego, Sztuka Sakralna Śląska Lubuskiego, Galeria Tadeusza Kuntzego, Muzeum Zielonej Góry, Galeria Mariana Kruczka czy Galeria Złotego Grona to doskonały przykład eksponowania dziedzictwa kulturowego. Spośród wielu imprez organizowanych przez instytucję, na uwagę zasługuje uroczystość odsłonięcia 27 lutego 2015 roku na zielonogórskim deptaku, tablicy poświęconej wybitnym lubuskim archeologom: Edwardowi Dąbrowskiemu, dr. Adamowi Kołodziejskiemu i dr. Andrzejowi Marcinkianowi.

Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp. wraz z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Gorzowie Wlkp. zorganizowało gimnazjalny projekt edukacyjny „Na kulturalnym szlaku Gorzowa” oraz projekt „SMMOK – Sekrety Mojej Małej Ojczyzny”. Ponadto, w 2015 i 2016 roku zrealizowano wspólnie z Gminą Bogdaniec i Izłą Rzemieślniczą w Gorzowie Wlkp. XX i XXI Lubuskie

Święto Chleba. Wspólnie z Polskim Towarzystwem Historycznym oddział w Gorzowie Wlkp. zorganizowano „Symposium z okazji rocznicy 200 lat Konstytucji Królestwa Polskiego a 1815 roku”.

Również samorządy lokalne wykazały się inicjatywą w zachowaniu wartości kultury niematerialnej. Powiat Krośnieński wsparł finansowo zadania związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, które polegało na organizacji wystawy „Sztuka ludowa - narzędzie w ochronie tradycji ludowej”, wsparcie zadania „XXIII edycja Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego Poznajemy Ojcowiznę”. Również wspieranie finansowe oraz promocyjne Powiatowo – Gminnego Święta Plonów miało na celu kultywowanie dziedzictwa kulturowego wsi oraz wzbogacanie ludowego charakteru wydarzeń. Powiat Międzyrzecki był współorganizatorem w 2016 roku Wojewódzkich Obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. W 2015 roku zorganizował konkurs literacki „Jaką opowieść związaną z historią swojej miejscowości chciałbyś przekazać następnym pokoleniom”, a w 2016 roku konkurs fotograficzny „Kapliczki i Krzyże przydrożne w otoczeniu Powiatu Międzyrzeckiego”. Powiat Nowosolski w 2016 roku realizował projekt „Koncepcja rozwoju turystyki transgranicznej z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego rodziny Schonaich i Puckler-Muskau”.

W 2015 roku Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków w ramach otwartego konkursu ofert na zadanie polegające na promowaniu osiągnięć w zakresie opieki nad zabytkami i upowszechnianie wiedzy o zabytkach województwa lubuskiego zlecone uprawnionym podmiotom – organizacjom pozarządowym, nie będącymi jednostkami sektora finansów publicznych podpisał 7 umów o dotację na łączną kwotę 40.000 zł. W 2016 roku również rozdysponowano kwotę 40.000 zł i podpisano 8 umów.

Priorytet IV. Włączenie dziedzictwa kulturowego w procesy społeczno-gospodarcze, rozwój turystyki.

Podejmowane działania włączenia dziedzictwa kulturowego w procesy społeczno – gospodarcze mają służyć wspieraniu inicjatyw lokalnych i odpowiadać na potrzeby społeczności, wynikających z konieczności odtworzenia i przywracania elementów kultury, które kiedyś współtworzyły i rozwijały tożsamość lokalną. Bardzo ważne jest tu działanie, które ma na celu kreowanie produktów turystycznych o znamionach dziedzictwa kulturowego. Organizacją przyczyniającą się tym samym do promocji dziedzictwa kulturowego regionu jest Lubuska Regionalna Organizacja Turystyczna, która pod patronatem Marszałka Województwa Lubuskiego corocznie od 2004 roku przyznaje Lubuską Perłę Turystyczną wyróżniającym się w województwie przedsięwzięciom. Były to: MRU Podziemne Trasy Turystyczne Bunkry i nietoperze; Twierdza Kostrzyn; Ruiny “Kostrzyńskie Pompeje”; Jarmark Joannitów, średniowieczna impreza plenerowa odbywająca się w Łagowie, na terenie dawnego średniowiecznego miasteczka; podzamcza i parku przy Zamku Joannitów; Pałac Wiechlice, odrestaurowany obiekt na Lubuskim Szlaku Wina i Miodu, szlak tradycji kulturowych, promując lokalne rzemiosło, rękodzieło i kulinaria oraz Szlak lub Niwickich legend - w formie interesujących gier terenowych; Jarmark św. Michała

w Żaganiu - dni regionalne wzorowane na średniowiecznych jarmarkach nawiązujące do handlowego charakteru miasta sprzed stuleci; Europejska Noc Muzeów w Drzonowie – w Lubuskim Muzeum Wojskowym, podczas której uczestnicy uroczystości bezpłatnie korzystają z oferty kulturalno – rozrywkowej, takiej jak np. rekonstrukcje historyczne, potyczki rycerskie, pokazy świetlno – muzyczno – pirotechniczne; Polsko-Niemiecki Sulęciński Jarmark Koguci, impreza organizowana w Niedzielę Palmową, podczas której odbywa się prezentacja zwyczajów i tradycji związanych z obchodami Świąt Wielkanocnych oraz promowanie rękodzieła ludowego.

Kolejnym działaniem wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego i wzmocnienia działania marketingowego regionu w latach 2015-2016 była promocja szlaków turystycznych takich jak Lubuski Szlak Wina i Miodu, składający się z 61 obiektów; Szlak Cysterski, znajdujący się na trasie Paradyż – Gościkowo, który zalicza się do Szlaków Kulturowych Rady Europy; Szlak kamiennych zabytków dawnego prawa związanego z kulturą łuzycą; Szlak Żarskich Legend związanych ze starymi podaniami w mieście; Miejski Szlak Historyczny w Strzelcach Krajeńskich składający się z dwóch oznakowanych tras; Szlak parków i ogrodów po obu stronach Nysy, będącego transgranicznym projektem Euroregionu Nysa składający się z zabytkowych parków i ogrodów; Szlak mitów i legend Borów Dolnośląskich, oznakowanego tablicami z treścią legendy związanej z daną miejscowością; Lubuski Szlak Organowy, oferujący zwiedzanie kościołów, w których znajdują się organy piszczalkowe; Szlak Romański, będący grupą kilkunastu kamiennych kościołów w Polsce, obejmujący w województwie lubuskim kościoły w Żaganiu i Iławie; Lubuska Droga św. Jakuba, będąca efektem zrealizowanego polsko – niemieckiego projektu, która odtwarza przebieg dawnych szlaków pielgrzymkowych. W województwie lubuskim biegnie przez miejscowości Pszczew, Rokitno, Międzyrzecz, Bledzew, Lubniewice, Sulęcín, Ośno Lubuskie, Rzepin i Słubice.

Równie ważnym działaniem tworzonym w oparciu o ofertę kulturalną atrakcyjnych produktów edukacyjno – turystycznych były przedsięwzięcia organizowane przez samorządy, np. odbywające się w Krośnie Odrzańskim Turniej Rycerski o Pierścień Księżnej Jadwigi Śląskiej, któremu towarzyszy turniej rycerski. Kolejne przedsięwzięcia lokalne, które mają zasięg ogólnopolski, a nawet międzynarodowy to Jarmark Strzelecki, podczas którego odbywa się turniej rycerski, pokazy dawnego rzemiosła (kowalstwo, garncarstwo i inne) oraz korowód mieszkańców przebranych w średniowieczne stroje mieszczan; Letni Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Iławie, impreza cykliczna odbywająca się w kościele p.w. Chrystusa Króla w Iławie, kierowana do miłośników muzyki organowej.

Kolejnym ważnym elementem, który przyczynił się do podnoszenia atrakcyjności regionu była promocja założonego w I połowie XIX wieku przez księcia Hermanna von Pückler-Muskau, jednego z najwybitniejszych założycieli parkowych w Europie - Parku Mużakowskiego, jedynego miejsce w Województwie Lubuskim wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO; Zespołu Poaugustiańskiego w Żaganiu, składającego się z gotyckiego kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP,

dawnego klasztoru, konwiktu i spichlerza; Parku Dworskiego w Iłowej wraz z pałacem; założenia pałacowo-parkowe w Dąbroszynie; Parku Drogowskazów w Witnicy; Zagrody Młyńskiej w Bogdańcu; Grodu w Santoku oraz Zespół u Pocysterskiego w Mironicach.

* * *

Podsumowując stan realizacji w latach 2015-2016 *Programu opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2013 - 2016* stwierdzić można, że nie stał się on dokumentem, który w sposób w pełni satysfakcjonujący wykorzystany został w praktycznym działaniu. Jednak na godną odnotowania zasługuje poprawa w okresie sprawozdawczy poziomu wykorzystania historycznego dziedzictwa materialnego do tworzenia rozwiniętych i kompletnych produktów turystycznych przez branżę turystyczną. Na uwagę zasługują autonomiczne działania niektórych samorządów lokalnych w zakresie ochrony i rewitalizacji zabytków, których aktywność dowodzi nie tylko zainteresowania tą problematyką, ale wskazuje na przemyślaną długofalową strategię włączania historycznego dziedzictwa swoich małych ojczyzn w plany społecznego rozwoju i kulturalnej aktywizacji miejscowych społeczności. Realizacja cyklicznych imprez, konferencji oraz publikacji tematycznych dowodzi, że misję, jaką jest upowszechnianie wartości dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego w aspekcie materialnym i niematerialnym w latach sprawozdawczych z wielkim zaangażowaniem kontynuowały wojewódzkie instytucje kultury. Niestety brak dostatecznych środków finansowych, zaangażowanych do skutecznego osiągnięcia poszczególnych celów, był często powodem ograniczonej skali realizacji Programu.

Mając na uwadze powyższe, Zarząd Województwa Lubuskiego przystąpił w 2016 roku do opracowania *Programu opieki nad zabytkami województwa lubuskiego na lata 2017-2020*, który został przyjęty uchwałą nr XXIX/444/2017 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 kwietnia 2017 r.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Lukasz Porycki

Załączniki:

1. Wykaz dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa lubuskiego przyznanych przez Sejmik Województwa Lubuskiego w 2015 r.
2. Wykaz dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa lubuskiego przyznanych przez Sejmik Województwa Lubuskiego w 2016 r.
3. Dotacje celowe udzielone przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2015 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich oraz robót budowlanych przy zabytku.
4. Dotacje celowe udzielone przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2016 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich oraz robót budowlanych przy zabytku.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Lukasz Porycki

**Wykaz dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego w 2015 roku
na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków
położonych na obszarze województwa lubuskiego**

L.p.	PODMIOT OTRZYMUJĄCY DOTACJĘ	PRACE LUB ROBOTY, NA WYKONANIE KTÓRYCH PRZYZNANO DOTACJĘ	KWOTA PRZYZNANEJ DOTACJI (zł)	Udział procentowy dotacji w nakładach koniecznych na wykonanie prac (nie więcej niż)
1.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. Matki Łaski Bożej ul. Kostrzyńska 9 69 – 113 Górzycza	Remont dachu Kościoła Parafialnego p.w. Matki Łaski Bożej w Górzycy polegający na remoncie więźby, wymianie pokrycia dachu, opierzeń blacharskich i instalacji odgromowej – etap II.	30.000	50%
2.	Stowarzyszenie Turystyczne „Piechur” ul. Szprotawska 24 68 – 100 Żagań	Remont dachu dawnego Domku Portiera – zabytkowego budynku przy ul. Szprotawskiej 24 w Żaganiu.	20.000	50%
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. St. Kostki ul Leśna 17 A, 66 – 439 Kołczyn	Wykonanie konserwacji ołtarza, wraz z rekonstrukcjami snycerskimi, złotniczymi oraz malarskimi, będącego wyposażeniem kościoła filialnego p.w. św. Mikołaja w Rudnej – etap II.	23.000	50%
4.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Wawrzyńca Ługi 34 67 – 106 Otyń	Renowacja, rekonstrukcja i konserwacja drewnianego stropu z polichromią zabytkowego Kościoła Matki Bożej Częstochowskiej w Zatoniu.	40.000	50%
5.	Powiat Nowosolski ul. Moniuszki 3B 67 – 100 Nowa Sól	Remont dachu dawnego Zboru Braci Morawskich w Nowej Soli: wymiana pokrycia dachowego wraz z naprawą konstrukcji drewnianej, impregnacją, obróbkami blacharskimi, montażem instalacji odgromowej i płotków dachowych.	30.000	50%
6.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela ul. Spokojna 6 66 – 300 Międzyrzecz	Gotycki kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Międzyrzeczu: renowacja i konserwacja wieży wraz z naprawami konstrukcji, wykonaniem i montażem gzymsów i pasów elewacyjnych, wykonaniem i montażem rur spustowych, naprawą i zabezpieczeniem żaluzji.	30.500	50%

7.	Cezary Lusiński Broniszów 63 – Pałac 67 – 120 Koźuchów	Wykonanie i wstawienie okien w renesansowym pałacu w Broniszowie.	20.000	50%
8.	Powiat Zielonogórski ul. Podgórna 5 65 – 057 Zielona Góra	Remont dachu wraz z naprawą kominów budynku warsztatu oraz dokończenie wymiany pokrycia dachowego budynku mieszkalnego, stolarni i wiaty w Domu Pomocy Społecznej w Trzebiechowie	25.000	50%
9.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego ul. Kościelna 3 66 – 010 Dragowina	Odrestaurowanie i konserwacja ołtarza głównego z obrazem „Św. Marcin oddaje płaszcz żebrakowi” będącego wyposażeniem kościoła filialnego p.w. św. Marcina w Skibicach.	40.000	50%
10.	Gmina Koźuchów ul. Rynek 1A 67 – 120 Koźuchów	Prace konserwatorsko – restauratorskie XVIII wiecznych płyt epitafijnych z kaplicy cmentarza poewangelickiego (ob. lapidarium rzeźby nagrobnej) w Koźuchowie.	20.000	50%
11.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Stanisława Kostki ul. Niepodległości 9 Różanki 66 – 415 Kłodawa	Remont i renowacja elewacji wraz z malowaniem zabytkowego budynku Kościoła p.w. św. St. Kostki w Różankach.	40.000	50%
12.	Monika Łozowska – Bacoup ul. Drzymały 12 68 – 120 Iłowa Żagańska	Naprawa i zabezpieczenie elementów posadowienia w tym fundamentów budynku dawnej plebanii w Broniszowie.	20.000	50%
13.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Antoniego z Padwy ul. Wesola 1 66 – 510 Bobrówko	Wymiana pokrycia dachowego, naprawa części konstrukcji więźby dachowej, wymiana stolarki okiennej, żaluzji i siatek oraz instalacji odgromowej zabytkowego kościoła filialnego p.w. św. Piotra i Pawła w Lubiczu.	50.000	50%

14.	Parafia Rzymsko – Katolicka Wniebowzięcia NMP Pl. Klasztorny 2 68 – 100 Żagań	Roboty polegające na naprawie konstrukcji dachu, wymianie pokrycia dachu, obróbkach blacharskich i wymianie instalacji odgromowej na zabytkowym kościele p.w. św. Piotra i Pawła w Żaganiu – kontynuacja prac.	100.000	50%
15.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza ul. Główna 57 Kosieczyn 66 – 210 Zbąszynek	Prace konserwatorsko – restauratorskie przy wiatrownicach zabytkowych organów będących wyposażeniem kościoła p.w. Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Kosieczynie.	13.000	50%
16.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzciciela w Chichach Bobrzany 88 67 – 320 Małomice	Remont zabytkowego kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela w Chichach polegający na naprawie uszkodzonego muru, remoncie dachu (remont konstrukcji, wymiana pokrycia, obróbek blacharskich rynien i rur spustowych).	40.000	50%
17.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Marii Magdaleny ul. Polna 2 67 – 124 Nowe Miasteczko	Konserwacja i restauracja sklepienia sieciowego w nawie głównej w kościele p.w. św. Marii Magdaleny w Nowym Miasteczku – etap II.	30.000	50%
18.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Michała Archanioła ul.Ks.K.Tomkiewicza 1 67 – 410 Sława	Prace restauratorskie i konserwatorski wraz z wykonaniem instalacji elektrycznej wraz z zabezpieczeniami zabytkowych organów stanowiących wyposażenie kościoła p.w. św. Michała Archanioła w Sławie	30.000	50%
19.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Józefa ul. Wyzwolenia 5a Lubno 66 – 450 Bogdaniec	Wzmocnienie fundamentów zabytkowego Kościoła p.w. Matki Boskiej Królowej Święta w Stanowicach wraz ze wzmocnieniem stropu, wymianą elementów więźby dachowej, impregnacją elementów drewnianych, wymianą pokrycia dachowego, wymianą obróbek blacharskich, opierzeń, rynien i rur spustowych.	80.000	50%

20.	Parafia Rzymskokatolicka Trójcy Świętej ul. Królewska 1 66 - 620 Gubin	Sękowice, kościół szachulcowy p.w. Świętej Rodziny z XVII w.: naprawa oraz konserwacja i restauracja drewnianych empor we wnętrzu kościoła – etap IV.	28.000	50%
21.	Gmina Ośno Lubuskie Rynek 1 69 – 220 Ośno Lub	Doraźne zabezpieczenie odcinka południowo – zachodniego murów obronnych przy ul. 1 Maja w Ośnie Lubuskim.	50.000	50%
22.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Andrzeja Boboli Białków 23 69 – 108 Białków	Odbudowa latarni wieży Kościoła p.w. św. Andrzeja Boboli w Białkowie.	50.000	50%
23.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. NMP Królowej Polski ul. 1 Maja 31 69 – 100 Słubice	Remont elewacji Kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Starych Biskupicach.	18.500	50%
24.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Bolesnej Łysin 32 67 – 400 Wschowa	Renowacja zabytkowych drewnianych ławek w Kościele p.w. Matki Bożej Bolesnej w Łysinach.	18.000	50%
25.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Św. ul. Lubuska 94 66 – 446 Deszczno	Remont dachu na zabytkowym kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Św.: wymiana elementów drewnianych więźby dachowej, impregnacja, wykonanie opierzeń blacharskich, wymiana pokrycia dachowego – kontynuacja.	40.000	50%
26.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. NMP Matki Kościoła ul. Kard. St. Wyszyńskiego 2 66 – 470 Kostrzyn nad Odrą	Roboty malarskie ścian i sufitu zabytkowego Kościoła p.w. św. Józefa w Dąbroszynie.	15.000	50%
27.	Zielonogórsko – Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu Gościkowo 3 66 – 200 Świebodzin	Konserwacja rzeźb – elementów ołtarza głównego z Kościoła p.w. św. Marcina z Tours i Wniebowzięcia NMP w Gościkowie Paradyżu.	29.000	50%

• 28.	Ireneusz Ganczar Siecieborzyce 145 67 – 320 Malomice	Wykonanie renowacji bramy wjazdowej Zespołu Dworskiego w Siecieborzycach.	20.000	50%
29.	Arkadiusz Michoński ul. Henryka Łasaka 1 Ochła 66 – 006 Zielona Góra	Wykonanie i wymiana stolarki okiennej wraz ze wzmocnieniem spękanych nadproży okiennych zabytkowego Pałacu w Bojadłach.	20.000	50%
30.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Józefa ul. Szkolna 43a 68 – 100 Żagań	Prace budowlano – konserwatorskie zabytkowego muru dawnego zespołu kościelno – szpitalnego w Żaganiu – kontynuacja prac.	30.000	50%
	RAZEM		1.000.000	

**Wykaz dotacji z budżetu Województwa Lubuskiego w 2016 roku
na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków
położonych na obszarze województwa lubuskiego**

L.p.	PODMIOT OTRZYMUJĄCY DOTACJĘ	PRACE LUB ROBOTY, NA WYKONANIE KTÓRYCH PRZYZNANO DOTACJĘ	KWOTA PRYZNANEJ DOTACJI (zł)	Udział procentowy dotacji w nakładach koniecznych na wykonanie prac (nie więcej niż)
1.	Gmina Ośno Lubuskie Rynek 1 69 – 220 Ośno Lubuskie	Wykonanie docelowego zabezpieczenia i wzmocnienie muru obronnego położonego przy ul. 1 Maja w Ośnie Lubuskim.	30.000	50 %
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego Bobrowice 58 66 – 627 Bobrowice	Remont i malowanie wnętrza zabytkowego Kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bobrowicach.	30.000	50 %
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny ul. Powstańców Wielkopolskich 29 66 – 111 Nowe Kramsko	Prace polegające na remoncie elewacji zabytkowego kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Nowym Kramsku.	50.000	50 %
4.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Michała Archanioła ul. Szpitalna 2 66 – 200 Świebodzin	Konserwacja-restauracja trzech rzeźb stanowiących wystrój wnętrza kościoła p.w. św. Michała Archanioła w Świebodzinie oraz belki tęczowej.	20.000	50 %
5.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Andrzeja Boboli, Białków 23 69 – 108 Białków	Roboty renowacyjne przy wieży Kościoła p.w. św. Andrzeja Boboli w Białkowie: renowacja tarcz zegarowych, wymiana i renowacja stolarki okiennej, renowacja i częściowe odtworzenie żaluzji w otworach dzwonnych, renowacja sterczyn, wymiana pokrycia dachów pulpitowych nad kłatkami schodowymi, montaż rynien oraz rur spustowych.	30.000	50 %

6.	Gmina Łagów ul. 1 Lutego 7 66 – 220 Łagów	Wzmocnienie i ustabilizowanie rozluźnionych połączeń ciesielskich konstrukcji drewnianej ściany ryglowej, naprawa i uzupełnienie ceglanych pól elewacji zabytkowego budynku przy ul. Kościuszki 9 w Łagowie.	10.000	50 %
7.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Św. ul. Moniuszki 4 67 – 106 Otyń	Kontynuacja konserwacji – restauracji malowidła na ścianie wschodniej prezbiterium Kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Otyniu (Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pokoju).	25.000	50 %
8.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Józefa w Lubnie ul. Wyzwolenia 5a 66 – 450 Bogdaniec	Prace remontowe dachu na zabytkowym kościele p.w. Matki Boskiej Królowej Świata w Stanowicach: remont więźby dachowej, impregnacja elementów drewnianych, wymiana dachówek, obróbki blacharskie – kontynuacja.	50.000	50 %
9.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Częstochowskiej Plac Wolności 1 66 – 436 Słońsk	Prace rekonstrukcyjne, restauratorskie, konserwatorskie przy zabytkowych organach w Kościele p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Słońsku.	20.000	50 %
10.	Parafia Rzymsko – Katolicka Trójcy Świętej ul. Królewska 1 66 – 620 Gubin	Sękowice, kościół szachulcowy p.w. Świętej Rodziny z XVII w.: konserwacja i restauracja balustrad empor oraz konstrukcji słupowo – ramowej.	20.000	50 %
11.	Rafał Ratajczak ul. Tylna 6 62 – 050 Mosina	Wymiana stolarki okiennej w zabytkowym budynku „Kanonen Villa” przy ul. Plac Inwalidów 11 w Żarach.	20.000	50 %
12.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Lemierzycach ul. Krzywa 14 66 – 436 Słońsk	Remont dachu Kościoła p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Lemierzycach wraz z wymianą dachówki i instalacji odgromowej.	50.000	50 %

13.	Arkadiusz Michoński ul. Kościelna 1 66 – 130 Bojadła	Wykonanie i wymiana stolarki okiennej wraz ze wzmocnieniem spękanych nadproży okiennych zabytkowego Pałacu w Bojadłach – II etap.	20.000	50 %
14.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła ul. Lipowa 12 66 – 432 Baczyna	Konserwacja i restauracja ceglanych glifów okiennych elewacji południowej zabytkowego Kościoła w Marwicach.	30.000	50 %
15.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Marii Magdaleny ul. Zielonogórska 25 68 – 113 Brzeźnica	Remont dachu zabytkowego Kościoła p.w. św. Marii Magdaleny w Brzeźnicy wraz z pracami ciesielskimi, obróbkami blacharskimi, wymianą pokrycia dachowego i instalacji odgromowej.	40.000	50 %
16.	Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny Pl. Klasztorny 2 68 – 100 Żagań	Wymiana pokrycia dachowego, naprawa i wzmocnienie więźby dachowej i wymiana obróbek blacharskich na Kościele p.w. Świętego Ducha w Żaganiu.	100.000	50 %
17.	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela w Chichach Bobrzany 88 67 – 320 Małomice	Naprawa konstrukcji więźby dachowej, wymiana pokrycia dachowego wraz z obróbkami blacharskimi i instalacją odgromową oraz naprawa uszkodzonych murów obwodowych zabytkowego Kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela w Chichach – II etap	40.000	50 %
18.	Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej im. Alfa Kowalskiego ul. Podzamcze 2 66 – 300 Międzyrzecz	Prace remontowe i konserwatorskie polegające na wymianie pokrycia dachu, belki gzymsowej, ołaczeniu połaci dachowej wykonaniu i montażem obróbek blacharskich zabytkowego budynku, dawnego starostwa w Międzyrzeczu.	40.000	50 %
19.	Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny ul. Długa 29 66 – 210 Zbąszynek	Naprawa fundamentów, konserwacja i restauracja elewacji i konstrukcji szachulcowej wraz z wypełnieniem zabytkowego Kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chlastawie.	40.000	50 %

20.	Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Świętej Rodziny Lubieszów 60a 67 – 100 Nowa Sól	Renowacja i konserwacja części ołtarza głównego w Kościele p.w. św. Szymona i Judy Tadeusza w Rudnie: obrazów Męczeństwo św. Judy Tadeusza oraz Matka Boża z Dzieciątkiem.	20.000	50 %
21.	Gminny Ośrodek Kultury ul. Poznańska 27 66 – 330 Pszczew	Remont dachu polegający na wymianie i uzupełnieniu elementów konstrukcji dachu, wykonaniu nowego pokrycia, wymianie instalacji odgromowej, obróbek blacharskich oraz wymiana instalacji elektrycznej w zabytkowym budynku muzealnym „Dom Szewca” o konstrukcji ryglowej w Pszczewie.	40.000	50 %
22.	Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny ul. Kościelna 19 67 – 320 Małomice	Remont dachu Kościoła p.w. Matki Bożej Różańcowej w Bukowinie Bobrzańskiej: wymiana elementów konstrukcji dachu i pokrycia dachowego, wykonanie obróbek blacharskich i instalacji odgromowej.	50.000	50 %
23.	Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Matki Łaski Bożej ul. Kostrzyńska 9 69 – 113 Górzycza	Remont dachu zabytkowego Kościoła p.w. Matki Łaski Bożej w Górzycze – etap III: wymiana poszycia dachowego, roboty ciesielskie i impregnacyjne oraz dekarsko blacharskie.	30.000	50 %
24.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Lemierzycach ul. Krzywa 14 66 – 436 Słońsk	Remont wieży Kościoła p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej w Głuchowie wraz z naprawą tynków, murów, otworów okiennych, drewnianych żaluzji, drewnianych schodów, podłóg, odgrzybieniem i impregnacją elementów drewnianych.	40.000	50 %
25.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Antoniego Padewskiego ul. Słoneczna 24 66 – 435 Krzeszyce	Restauracja i konserwacja posadzki i odtworzenie stolarki okiennej w zabytkowym Kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Muszkowie.	30.000	50 %
26.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny Bożnów 65 68 – 100 Żagań	Remont dachu plebanii w Bożnowie wraz z naprawą konstrukcji dachu, impregnacją elementów drewnianych, obróbkami blacharskimi, wymianą pokrycia dachowego i przemurowaniem kominów.	30.000	50 %

27.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Antoniego ul. Kościelna 2 66 – 460 Kamień Wielki	Konserwacja i restauracja witraży wraz z ich montażem w zabytkowym Kościele p.w. św. Wojciecha Biskupa w Mościcach.	30.000	50 %
28.	Cezary Lusiński ul. Sarmacka 21/12 02 – 972 Warszawa	Zabytkowy Pałac w Broniszowie: prace naprawcze przy kominach obsługujących piece grzewcze, wymiana rynien i rur spustowych, wymiana instalacji odgromowej.	10.000	50 %
29.	Monika Łozowska – Bacoup ul. Drzymały 12 68 – 120 Iłowa Żagańska	Kontynuacja naprawy i zabezpieczenie elementów posadowienia w tym fundamentów i murów fundamentowych zabytkowej dawnej plebanii w Broniszowie.	20.000	50 %
30.	Polskie Towarzystwo Krajoznawcze ul. Prosta 53 65 – 783 Zielona Góra	Restauracja i konserwacja zabytkowego wagonu towarowego typu G10 wz 1915.	15.000	50 %
31.	Polcontrol Marcin Polakiewicz ul. Podgórna 43E 65-213 Zielona Góra	Odtworzenie okien w zabytkowym Zamku Joannitów w Łagowie.	20.000	50 %
	RAZEM		1.000.000	

Wykaz dotacji celowych udzielonych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Zielonej Górze w 2015 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich
i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

L.p.	Beneficjent dotacji	Zadanie	Kwota dotacji w zł	Prace planowane/ prace wykonane
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Gubinie	Kościół filialny pw. Świętej Rodziny w Sękowicach – malowanie podsufitki, zabudowy i konstrukcji empor ścian wewnętrznych, renowacja podłóg drewnianych, podsufitki, zabudowy i konstrukcji empor	15.000,00	Prace planowane
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Drągowinie	Barokowy ołtarz główny z obrazem „Św. Marcin oddaje płaszcz żebrakowi” z kościoła filialnego pw. św. Marcina w Skibicach – prace konserwatorskie i restauratorskie	12.500,00	Prace planowane
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego z Padwy w Bobrowku	Kościół filialny pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Lubiczu – wymiana instalacji odgromowej, wymiana pokrycia dachowego, naprawa konstrukcji więźby dachowej	15.000,00	Prace planowane
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Mycielinie	Późnogotycki ołtarz główny pw. Matki Bożej z Dzieciątkiem, św. Mikołaja i św. Małgorzaty w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Mycielinie – prace konserwatorskie i restauratorskie	22.000,00	Prace planowane
5	Gmina Ośno Lubuskie	Odcinek murów miejskich przy ul. 1 Maja w Ośnie Lubuskim – zabezpieczenie	27.000,00	Prace planowane
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Kostki w Kołczynie	Ołtarz główny w kościele filialnym pw. św. Mikołaja w Rudnej – prace konserwatorskie i restauratorskie	23.000,00	Prace planowane

7	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego w Krzeszycach	Kościół filialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Okszy – wzmocnienie i naprawa ścian	30.000,00	Prace planowane
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy	Barokowy ołtarz główny z obrazem przedstawiającym scenę Ukrzyżowania w kościele parafialnym pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy – prace konserwatorskie i restauratorskie	5.500,00	Prace planowane
9	Gmina Nowa Sól – Miasto	Budynek główny Muzeum Miejskiego przy ul. Muzealnej 20 w Nowej Soli – prace konserwatorskie i restauratorskie przy polichromiach na ścianach klatki schodowej	10.000,00	Prace planowane
10	Gmina Kozuchów	Barokowe płyty nagrobne: NN i Joachima Zartha z XVIII w. znajdujące się na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego, obecnie lapidarium rzeźby nagrobnej, przy ul. 1 Maja w Kozuchowie – prace konserwatorskie i restauratorskie	13.000,00	Prace planowane
11	I. Ganczar	Kamienne lwy stanowiące zwieńczenie bramy wjazdowej na teren zespołu pałacowo-parkowo-folwarcznego w Siecieborzycach – prace konserwatorskie i restauratorskie	15.000,00	Prace planowane
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Brzeźnicy	Barokowy ołtarz główny z obrazem Św. Michał Archanioł znajdujący się w kościele filialnym pw. św. Mikołaja Biskupa w Stanowie – prace konserwatorskie i restauratorskie	30.000,00	Prace planowane
13	Parafia Rzymskokatolicka	Barokowa polichromia przedstawiająca Golgotę	15.000,00	Prace planowane

	pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie	znajdująca się w kaplicy św. Krzyża w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie – prace konserwatorskie i restauratorskie		
14	A. Michoński	Pałac położony na działce ew. nr 154 w Bojadłach – remont dachu	15.000,00	Prace planowane
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy	Ołtarz ambonowy w kościele filialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Grabinie – prace konserwatorskie i restauratorskie	10.000,00	Prace planowane
16	Zielonogórsko – Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Gościkowie (Paradyżu)	Ołtarz główny należący do wyposażenia kościoła pw. św. Marcina z Tours i Wniebowzięcia NMP w Gościkowie – Paradyżu – prace konserwatorskie i restauratorskie	20.000,00	Prace planowane
17	C. Lusiński	Dwór w Broniszowie - roboty budowlane i prace konserwatorskie przy belkach stropowych w pomieszczeniach I piętra	14.999,98	Prace planowane
18	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze	Pałac w Zaborze – prace konserwatorskie i roboty budowlane przy barokowym portalu bramnym wraz z kartuszem herbowym	35.000,00	Prace planowane
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Słońsku	Kościół filialny pw. Przemienienia Pańskiego w Chartowie – remont pokrycia dachowego, wykonanie rynien, rur spustowych oraz pasa nadrynnowego, remont ścian	15.000,00	Prace planowane
20	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie	Zespół dwóch ołtarzy bocznych: pw. św. Józefa – dawniej pw. św. Jana Nepomucena wraz z elementami historycznie należącymi do tego ołtarza	29.170,00	Prace wykonane

		oraz pw. Matki Bożej Różańcowej będącego kompilacją elementów ołtarzy historycznych w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie – prace konserwatorskie i restauratorskie		
21	Gmina Wschowa	Dawny kościół ewangelicki im. Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) zlokalizowany przy ul. Powstańców Wlkp. 12 we Wschowie – remont dachu	5.830,00	Prace planowane
22	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Świebodzinie	Kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła w Świebodzinie – prace konserwatorskie i roboty budowlane przy ceglanej fasadzie i pokryciu dachu wież i sterczyn	30.000,00	Prace wykonane
23	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piątkowskiego 1 w Jasieniu	Budynek przy ul. Piątkowskiego 1 w Jasieniu – remont dachu	7.000,00	Prace wykonane
	Razem		414.999,98	

Wykaz dotacji celowych udzielonych przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora a Zabytków w 2016 r. na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

L.p.	Beneficjent dotacji	Zadanie	Kwota dotacji w zł	Prace planowane/ prace wykonane
1.	Gmina Kozuchów	Barokowe płyty nagrobne: Anny Rosiny Jorck Kleinert Schultz z domu Lindner zm. 1732 r., Barbary Knöffel z domu Röthe, Anny Weise z domu Knöffel zm. 1677 r. przechowywane na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego (obecnie lapidarium rzeźby nagrobnej) w Kozuchowie przy ul. 1 Maja – prace konserwatorskie i restauratorskie	23.000,00	Prace planowane
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Śląskiej w Zielonej Górze	Kaplica Adoracji w kościele konkatedralnym pw. św. Jadwigi Śląskiej w Zielonej Górze – prace konserwatorskie i restauratorskie przy sklepieniu	20.000,00	Prace planowane
3.	Gmina Ośno Lubuskie	Odcinek murów miejskich przy ul. 1 Maja w Ośnie Lubuskim – roboty budowlane	50.000,00	Prace planowane
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Mycielinie	Późnogotycki ołtarz główny pw. Matki Bożej z Dzieciątkiem, św. Mikołaja i św. Małgorzaty w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Mycielinie – prace konserwatorskie i restauratorskie	10.000,00	Prace planowane
5.	Zielonogórsko – Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne	Ołtarz główny należący do wyposażenia kościoła pw. św. Marcina z Tours i Wniebowzięcia NMP w Gościrowie – Paradyżu – prace konserwatorskie i restauratorskie	35.000,00	Prace planowane

6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Gubinie	Kościół filialny pw. Świętej Rodziny w Sękowicach – prace konserwatorskie i restauratorskie przy balustradach empor	10.000,00	Prace planowane
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Kosieczynie	Organy należące do wyposażenia kościoła parafialnego pw. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Kosieczynie – prace konserwatorskie i restauratorskie	8.000,00	Prace planowane
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Świebodzinie	Gotycka grupa Ukrzyżowania złożona z krucyfiksu, figury Matki Bożej Bolesnej i figury św. Jana Ewangelisty oraz belka tęczowa kościoła pw. św. Michała Archanioła w Świebodzinie – prace konserwatorskie i restauratorskie	9.000,00	Prace planowane
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żarach	Kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żarach – prace konserwatorskie i restauratorskie przy reliktach wczesnogotyckich polichromii figuralnych	17.000,00	Prace planowane
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Jeleninie	Obraz św. Anny Samotrzcę w ołtarzu bocznym pw. św. Anny Samotrzcę w kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Jeleninie – prace konserwatorskie i restauratorskie	4.884,53	Prace planowane
11.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Słońsku	Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Słońsku – prace konserwatorskie i restauratorskie przy 6 aplikacjach skórzanych znajdujących się na filarach kościoła	5.000,00	Prace planowane
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Rodziny w Lubieszowie	Barokowy ołtarz główny w kościele filialnym pw. św. Wawrzyńca w Studzieńcu – prace konserwatorskie	22.000,00	Prace planowane

		i restauratorskie		
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej w Długoszynie	Obraz Ostatnia Wieczerza w predelli ołtarza głównego należącego do wyposażenia kościoła filialnego pw. św. Wojciecha w Drogomnie – prace konserwatorskie i restauratorskie	4.000,00	Prace planowane
14.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Brzeźnicy	Obraz Św. Mikołaj z barokowego ołtarza głównego znajdującego się w kościele filialnym pw. św. Mikołaja Biskupa w Stanowie – prace konserwatorskie i restauratorskie	10.000,00	Prace planowane
15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Baczynie	Kościół filialny pw. Narodzenia NMP w Marwicach – prace konserwatorskie i restauratorskie przy ceglanych gładziach okien elewacji południowej	10.000,00	Prace planowane
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Dragowinie	Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP w Przybymierzu – malowanie dachu wieży	3.000,00	Prace planowane
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Otyniu	Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego – Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pokoju w Otyniu – prace konserwatorskie i restauratorskie przy wystroju malarskim wnętrza prezbiterium	8.000,00	Prace planowane
18.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Lubrzy	Barokowa chrzcielnica wraz z misą chrzcielną należące do wyposażenia kościoła filialnego pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Lubrzy – prace konserwatorskie i restauratorskie	4.500,00	Prace planowane
19.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie	Barokowy ołtarz boczny pw. św. Jadwigi w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP	10.000,00	Prace planowane

		w Szprotawie – prace konserwatorskie i restauratorskie		
20.	A. Michoński	Pałac w Bojadłach – remont konstrukcji i pokrycia dachu	9.272,24	Prace planowane
21.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Żaganiu	Kaplica Bożego Grobu przy ul. Podgórnej w Żaganiu – konserwacja kamiennego nakrycia	9.500,00	Prace planowane
22.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Zwiastowania NMP w Bożnowie	Epitafium poświęcone pamięci Charlotty Niesemenschel (1769 r.) eksponowane na elewacji kościoła filialnego pw. św. Augustyna w Chrobrowie – prace konserwatorskie i restauratorskie	8.000,00	Prace planowane
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Drągowinie	Posadzka w prezbiterium kościoła filialnego pw. Matki Bożej Różańcowej w Niwiskach – prace konserwatorskie i restauratorskie	13.000,00	Prace planowane
24.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Grotowie	Kościół filialny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Bogumiłowie – usunięcie wtórnych nawarstwień malarskich z wewnętrznych ścian nawy i prezbiterium	20.000,00	Prace planowane
25.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy	Barokowy ołtarz główny w kościele parafialnym pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Bytnicy – prace konserwatorskie i restauratorskie	1.700,00	Prace planowane
26.	C. Lusiński	Dwór w Broniszowie – odeskowanie belek stropowych i przybicie podsufitki w komnatach I piętra	9.000,00	Prace planowane
27.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Ługach	Kościół filialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Zielonej Górze – Zatonie – zabezpieczenie słupów konstrukcyjnych, remont zakrystii	9.000,00	Prace planowane
28.	Parafia Rzymskokatolicka	Kamienny, wczesnogotycki portal wejścia głównego	16.300,00	Prace planowane

	pw. św. Jana Chrzciciela w Chichach	z tympanonem z przedstawieniem płaskorzeźbionej grupy Ukrzyżowania w kościele filialnym pw. Matki Bożej Rokitniańskiej i św. Michała w Witkowie		
29.	M. i Z. Randla	Dwór w Starej Jabłonie – remont dachu	8.000,00	Prace planowane
30.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie	Zespół dwóch ołtarzy bocznych: pw. św. Wawrzyńca oraz pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia NMP w Szprotawie – prace konserwatorskie i restauratorskie	10.000,00	Prace wykonane
31.	J. i J. Grzych	Lokal nr 4 w budynku przy ul. Kościuszki 39 w Małomicach – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	2.172,00	Prace wykonane
32.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Chichach	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Chichach – remont dachu i naprawa muru	12.000,00	Prace planowane
33.	Gminny Ośrodek Kultury w Pszczewie	Budynek Muzeum „Dom Szewca” przy ul. Rynek 19 w Pszczewie – remont dachu, montaż instalacji odgromowej, modernizacja instalacji elektrycznej	6.983,25	Prace planowane
34.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Witnicy	Kościół filialny pw. św. Michała w Mosinie – zabezpieczenie konstrukcji nośnej	10.000,00	Prace planowane
35.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Drożkowie	Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Drożkowie – remont wieży kościoła	9.103,00	Prace wykonane
	Razem		417.415,02	